

reprezentantul cel mai perfect al poporului său, iar moartea lui a însemnat un doliu național pentru poporul al cărui cel mai mare cetățean era.

Sub titlul de Stendhal și editorii săi, *Adolphe Paupe* publică oarecare documente inedite, scrisori de-ale lui Stendhal, de Mareste, Didot, Egron și alții, cum și diferite note și compturi din care se vede preocuparea marelui scriitor de a-și câștiga cu operele sale mijloacele materiale de care avea așa de mare nevoie în viața lui de turist și de om de aventuri. Din cele publicate aici se vede că, cu toată modestia pe care o arată Henri Beyle, succesul operelor sale nu-i era așa de indiferent cum ar părea uneori.—e vorba, bine înțeles, de succesul literar, căci cel material l-a interesat totdeauna, fiind constrins de situația sa,

La Revue (1 Iunie, 1910).

Numărul acesta cuprinde un articol al lui *Henri Poincaré*, în care studiază raportul dintre Morală și Știință. Mai întâi, spune dînsul, o morală științifică este imposibilă, pentru motivul că ea nu poate comanda niciodată, cel puțin direct, cum de altfel ea nu se poate întemeia nici pe religie, nici pe interes, nu poate deci fi nici dogmatică, nici demonstrativă; ea nu se poate baza decît pe *sentiment*.

Asupra sentimentului însă știința poate influența în mod indirect; întâi, ea e moralmente sănătoasă cînd ne oferă continuu bucuria de a ghici ceva mai mare și mai vast decît noi; apoi prin *dragostea de adevăr*, care o inspiră și, în fine, ea, fiind o operă colectivă, ne dă „sentimentul cooperăției necesare, a solidarității eforturilor noastre și ale contemporanilor noștri, a predecesorilor și urmașilor noștri”. Cînd facem știință, simțim că muncim pentru omenire și omenirea ne devine mai scumpă. Medalia are însă și reversul ei: Dragostea de adevăr poate face pe oameni indiferenți la du-

rerile omenirii; în oamenii slabi știința poate veșteji avinturile nobile, entuziasmul; știința *singură* deci nu poate educa sentimentul, căci ea vede omul numai dintr'o parte și sentimentele gingașe și delicate nu suportă analiza. Dacă adevărata știință poate ajuta moralei, semiștiința însă e totdeauna vătămătoare. *Știința moralurilor*, născută în timpul din urmă cu pretenție de a face inutilă *morală* nu va fi niciodată *morală*, fiindcă nu poate obliga; nu-i va fi nici primejdieasă pentru că, între conflictul dintre pasiuni, distincțiile metafizice dintre contingent și necesar au o foarte mică influență.

Ce s'ar întimpla însă cînd morală ar deveni un obiect de știință, deci deterministă, ca orice știință, cum se vor împăca principiul libertății, postulatul de morală și principiul determinismului, cerut de știință?

Poate ar dispărea ideea de merit și nămerit, dar în colo lucrurile ar merge cași întrecut; în orice caz chestiunea e prematură, căci, pe măsură ce știința și morală vor progresa, vor ști să se adapteze.

Nuova Antologia. (April, 1910).

Guido Menasci—*Otto Julius Bierbaum*. Criticul italian încearcă să dea o caracterizare generală asupra cunoscutului poet german, mort nu demult anul acesta. Între cele două direcții, care stăpînesc literatura germană contemporană, cea a așa numiților *Heimatkünstler*—care, pătrunși de viziunea pămîntului în care s-au născut, nu vor să-i treacă hotarele—și cea care și-a deschis sufletul la toate noile curente, care au stăpînit literatură europeană, *Bierbaum*, prin firea sa, a fost atras de cea din urmă. Opera lui e foarte voluminoasă, e inegală: spirit accesibil culturii, îndrăgostit de orice e frumos, el a scris cam de toate. Ziarist, s-a ocupat cu pictura și literatura modernă; poet li-

ric, a atins toate subiectele; dramaturg, a mers dela dramă pînă la libretul de operă; prozator, a trecut dela impresii de călătorie la nuvelă și la roman. Născut în 1865, în orașelul Grünberg din Silesia, și-a petrecut copilăria în Dresda și Lipsca. Mulțumită buneii stări materiale a tatălui său, a putut face studii regulate. Își începe studiile universitare la Zurich și le continuă la München și Lipsca, urmînd cursuri de drept și literatură. Voind să intre în cariera diplomatică, vine la Berlin și se consacră doi ani studiului limbii chineze. În vremea cînd *Bierbaum* debută ca scriitor, formula naturalistă, deși la sfîrșitul stăpînirii sale, exercita încă influență asupra tinerilor. Prima colecție de poezii lirice „*Erlebte Gedichte*” cuprinde o sumă de note veriste, cărora le corespunde, în proză, „*Spovedanii studentești*” (*Studentenbeichten*). După ce influența naturalismului dispăru, se observă în scrierile sale diferite tendinți: uneori versurile lui amintesc pe Eichendorff, alteori se simte influența liriceii din tineretă a lui Goethe și a ciutecelor de dragoste ale lui Walter von der Vogelweide. Al doilea volum de lirice, care poartă drept titlu un vers din poetul din urmă: „*Nemt frouwe disen kranz*”, îl face cunoscut în cercuri mai largi. Este epoca cea mai bună din viața lui. Stă la München—pe care l-a iubit așa de mult—și se ocupă cu publicarea „*Almanacului Muzelor*”, în care se manifestă mai limpede separarea de naturalism și apariția simbolismului.

Chemat la Berlin, pentru a fonda o revistă modernă „*Freie Bühne*”—care mai tirziu deveni „*Neue Deutsche Rundschau*”, el se dedă cu totul publicațiunii artistice. În acest timp publică volumul de versuri „*Irrgarten der Liebe*”, care dă măsura talentului său liric, după care urmează „*Das seidne Buch*” și „*Maultrommel und*

Flöte”. Dintre operele destinate scenei „*Stella und Antonie*” e cea mai reușită. Dintre operele în proză, colecția de nuvele, intitulată „*Kaktus*” e inspirată de mediul *bohème* artistic în care trăia autorul; „*Das schöne Mädchen von Pao*” e fructul studiilor sale asupra limbii și literaturii chineze. Dintre romanele sale, cel mai însemnat „*Prinz Kuckuck*”. Este opera care, după părerea criticului italian, va salva reputația lui *Bierbaum* ca romancier, chiar și față de acei care nu-i împărtășesc părerile, pentru că e o oglindă fidelă a vieții contemporane.

Rivista d'Italia (April, 1919).

Umberto Gabbi—Lupta contra malariei în țările civilizate.—Lupta împotriva malariei își are originea într'un dublu șir de cauze: cunoașterea mai exactă a parazitului care provoacă boala și a modului ei de transmitere pe de-o parte, iar pe de altă parte în interesul mai mare pe care societatea modernă îl are pentru boalele acelora ce trăesc în stratele mai de jos ale societății. Descoperirea cauzei provocatoare a malariei avu loc pe la sfîrșitul veacului trecut. De-atunci a și pornit organizarea luptei în contra ei. Se pot deosebi două sisteme în felul de a duce lupta: cel englez și cel german. În Anglia, pela 1899, se organizează de cătră „Școala de boli tropicale”, prin stăruințele lui Ross, expedițiuni științifice în coloniile engleze malarice, din India și Africa. În același an, în Italia, se întemeiază societatea pentru studii asupra malariei, organizată de Angelo Celli, iar în Germania, Koch și elevii săi organizează expedițiuni în coloniile germane din Africa. Franța, Olanda și Grecia se asociază și ele în curînd la această luptă.

Primele experiențe fură întreprinse de cătră Ross, Anneh și Austeu în India. Sistemul său lor în lupta contra țiuțarilor: secarea mlaștinelor, uciderea larvelor prin petrol, protejarea